

žitnica izpraznila, pa se pusti še nekaj zrn na tleh, prikaže se žizkov na kupe in tedaj jih človek lahko odpravi, da mu pozneje pri žitu ne delajo več toliko kvara. Nemernost v tej reči je izguba. Ako pa je te mrcine že jako veliko, ne kaže druga, kakor da se pusti žitnica več let prazna; v tem pa se obliivajo tla večkrat z zelenim apnencem ali s petroljem. Ker se žizek jako hitro množi, treba je paziti na-nj in torej brž ko brž gledati na to, da se odpravi z žitnice.

Enaka spaka je rdeči žizek, apion frumentarium, vendar je ta le na njivi in redko v škednji. Poleg tega pa je tudi nevaren grahur, keber, ki napade posebno grah. Le-ta je nevaren zato, ker se s semenom na njivo spravi in zelen grah in enako robo vkonča. Ako tega zasači človek v semenu, brž je seme skuhati in daj ga svinetu, nikakor pa ga ne vsejaj na njivi!

Nadalje še omenimo belega molja, ta je jako škodljiv v žitnicah in loti se žita, dokler je črv, ne vprašaje za vrsto, h kateri se žito šteje. Njemu diši vsako prav dobro. Zoper njega si človek pomaga, če da kumne ali janeža v žito. Ali se naj opozorimo naše bralce posebej na miši, podgane? Zoper nje je najboljša pomoč pridna mačka, zoper vrablja pa mreža v oknu.

Perilo.

Večkrat se nameri, da si človek omaže svoje perilo, ali tudi tisto, ki se rabi pri mizi, s sokom iz sadja ali z rdečino. Take maroge dajo se težko odpraviti iz perila in več pripomočkov se za to nasvetuje, vendar pa se z njimi ne opravi veliko, ali pa so celo za perilo škodljivi. V naslednjem pa imamo za naše gospodinje pripomoček, ki se lahko rabi pa ne more škodovati perilu. Če se umazano perilo dene za nekoliko v vodo, potem pa se ožme, treba je le užgati žveplenko ter perilo ondi, kjer je umazano, držati nad lučico tako, da se žveplo raztegne po marogi in perilo se zatem brž izpere s snažno vodo ter dene sušit — maroge so iz njega izginile, ne da se prikažejo več na novo.

Sejmovi. Dne 24. novembra pri Sv. Marjeti na Pesnici. Dne 25. novembra v Ločah, na Črni Gori, na Ptuji. Dne 28. novembra v Šoštanj.

Dopisi.

Iz Slatine. (Volitev župana.) Že ste poročali o volitvi odbornikov Slatinske občine in da so Slovenci prvokrat zmagali; izvoljenih je bilo 12 Slovencev in šest takozvanih Nemcev: Lešnik, Miglič, Stonjšek, Potočnik, Ogrizek, Kovačič — kaj niso to samo nemška imena? Tedaj propadli so, pa ko bi bil zdaj mir! Prava predrznost še le pride. Nemškutarji so namreč hoteli štiri slovenske odbornike za-se pridobiti, ker šest so imeli svojih. In zdaj so šli posamezne odbornike pregovarjati; ali za Ogrizeg-a nikdo ne mara; zato so postavili Stoinscheggia na svečnik; tega volite! Vendar to se ne da kar tako komandirati; odborniki so vsi zvesti ostali. Za Stoinscheggia tudi nihče ne mara; sploh pa še s svojim posestvom neko sumljivo gospodari in v cerkvi ga bojda nič prepogosto ne vidi; in tak človek bi bil župan tako velike občine? Nek nemškutar, vprašan, zakaj nemško voli, je rekel: »Mi ne moremo trpeti, da bi ti (pošteni, zvesti) slovenski kmetje čez nas gospodovali.« Dne 20. oktobra zbrali so se odborniki, da volijo novega župana, in ko je dobil slovenski mož že deseti glas, zagromeli so možnarci na hribu pri Sv. Trojici ter oznanjali, da je vendar enkrat odklenkalo slabemu nemškutarskemu gospodarstvu v veliki občini Slatinski. Saj je

bil tudi že čas, kajti ni bilo več shajati. Ko bi se še hoteli nemčurji kam pobrisati, dal bi še zadnji groš za godce, naj bi jim zapiskali marš za slovo; vendar kjer so ovce, tam so tudi kostruni. — Za župana izvoljen je g. Franc Kert, ki je vrl Slovenec in dober krščanski gospodar! Četrtega novembra šli so k prejšnjemu županu po pečat in občinske knjige, ali niso jih dobili; najbrž ne »štima« vse v zapisnikih in zato jih ne dajo radi iz rok. Ali bodo morali. Upamo, da se bo od sedaj naprej bolje gospodarilo v občini, in da bodo občinske seje v prid občine, ne pa v prid gostilne; kajti prejšnji župan je ob enem gostilničar, in kedar je bila seja sklicana, izpilo se ga je precej, enkrat bojda 24 litrov kuhane vina. Zato so bile seje precej pogosto; in kedar so že bili prav židane volje, stopili so totičetje v krogu na mizo, se križem objemali in si roke stiskali, prenapolnjeni duha nemškega in pa vinskega, napivali županu in pevali: »Naj živi in naj se redi, dobro redi!« Slovenski odborniki, ki so bili v manjšini, se ve, da so vsi prej odšli. Za naprej pa se bo manj pilo, pa več delalo. Bog živi vrle Slatinske volilce in vrlega župana gosp. Kerta!

Iz Ponikve. (Naše bralno društvo.) Hud vihar je nastal, ko smo osnovali novo bralno društvo. Nekdo, ki še niti 20 let ne šteje ter še svoje hlače po šolskih klopéh trga, pa je že poln novošegnih fraz in ostudnega liberalizma, predrznil se je naše društvo v »Slov. Narodu« napasti. Oj, to ga tako peče, da naše društvo nima nobenega liberalnega lista! Toda to bi nam še bilo potrebno. Vera že itak peša, tudi že pri priprostitih naših kmetih. Zdaj še pa naj berejo liste, v katerih se napadajo naši prevzvišeni škofje, naši duhovniki, kjer se malomarno govori o sv. veri, o njenih obredih — kako bodo potem popolnoma zbegani! Ne bodo več vedeli, komu je treba bolj verjeti: tem laži-prerokom ali sv. katoliški cerkvi. Odbor bralnega društva je tudi pravočasno spoznal surovost gori navedenega neosnovanega napada. Zato se je potegnil za svoje društvo in slovesno se odzval. Zato zasluži vso hvalo in čast. Nekaj dobrega pa je vendar imel imenovani napad. S prva namreč nismo naročili »Rimskega katolika«, misleč si: tvarina je vendar tu pa tam za kmeta nerazumljiva. Po napadu pa, v katerem se nam je očitalo, da slepo vse za slavnim profesorjem g. dr. Mahničem poberemo, bila je naša prva skrb »Rimsk. katol.« naročiti. In glejte čudo, ta list se zdaj hlastno bere, in marsikdo, ki je preje g. dr. Mahniča vsled grajanja po liberalnih časopisih slabo sodil, zdaj g. Mahniča le občuduje. Hvaležni smo torej čudnemu dopisniku za njegove vrstice. Le še večkrat kaj! Potem se bomo bolj spoznali. Ne bomo se več v megli bojevali, temveč nebo se bo zmirom bolj jasnilo, dokler nam ne zasija polno solnce v vsi svoji krasoti. Resnica je na naši strani — in ona je zmagala in bo zmirom zmagala. A. A.

Izpod Sv. Gor. (Slovo in vsprejem.) Ako kdo pri eni hiši že dvajset let gospodari ter si ljudi in gospodarstvo po svojem vravna, potem nerad ali vsaj s težkim srcem zapušča svoj dom in domače. Enako se je godilo vlč. g. dr. Lipoldu, bivšemu župniku v Šmartnem pri Velenji, kjer so nad 20 let župnikovali. Ko jih je viša cerkvena oblast klicala na drugo mesto v Št. Peter, bili so ne le samo Šmartinski farani otožni, ampak cela Šaleška dolina. Kako pa tudi ne bi, saj so bili vsem prijubljeni, celo nasprotniki so jih spoštovali! Bili so delavni v cerkvi, kakor se tudi čvrsto potegovali za narodne pravice, ter nevstrašljivo nasprotnikom resnico tudi v oči povedali, zlasti pri okr. zastopu in okr. šolskem svetu, kjer so bili vedno zagovornik dobrih narodnih učiteljev. V dokaz ljubezni in spoštovanja, jih je Velenjska občina izvolila čast. udom ter njim v posebni

deputaciji izročila diplomo. Pri zadnjem slovesnem banketu pri Golu v Velenji si opazil odličnjake in kmete iz cele Šaleške doline, kakor tudi iz Slov. Gradca n. pr. grofa Mensdorf, pl. Adamičevo družino, okr. sodnika, g. notarja itd. a sam F. pl. Finetti, okr. glavar je brzojavno častital gospodu doktorju. Med tem pa so se pridni Šentpetrani pripravljali na slovesni sprejem novega dušnega pastirja. Dne 20. oktobra je neugodno vreme plašilo ljudi, a vendar so delali priprave za sprejem, da se cerkva in okolica obleče v svatovsko oblačilo. Okoli pete ure popoldan naznanil je strel in zvon od Sv. Križa, da so novi gospod župnik za Srebrnikom pod slavalokom prestopili prag svoje nove fide. In ko se na to iz visoke, daleč sloveče Sv. Gore oglasi drugi strel in zvonjenje, si opazil na obrazih težko čakajočega ljudstva njih notranje veselje nad novim gospodom. Pri pokopališču pod slavalokom sprejme novega gospoda čast. duhovščina, šolska mladež z učiteljskim osobjem, šolski svet, občinski odborniki, cerkv. klučarji itd. in mnogo ljudstva. Gosp. provizor pozdravijo v primerni besedi č. gosp. župnika, ter njim novo župnijo v varstvo izročijo, zatem nastopi mala šolarica, ter njim vdanost otrok in faranov obetaje izroči lep šopek. Med godbo, strelom in zvonenjem se je pomikala procesija v cerkev, kjer so se opravile večernice. Na večer pa je bila velikanska bakljada, ter se je gospodu doktorju pred farovžem vršila podoknica z godbo in petjem. Novi gospod župnik so bili vidno ganjeni radi nepričakovanega. Dal Bog, da bi tudi na tem novem mestu g. doktorju ne bi manjkalo potrebnih močij, kajti skrbij jih veliko čaka. Treba bo namreč skrbeti, da se postavi nova farna cerkva. V tem pa naj najdejo novi gospod pri faranih tudi potrebno pomoč, a ne nasprotovanje. Naj toraj ljubezen in spoštovanje, ki se je v začetku pokazalo, tudi za naprej ostane!

Iz Ptujja. (Dijaški kuhinji) so v tekočem šolskem letu 1892 do 15. novembra darovali p. n. dobrotniki in dobrotnice sledeče doneske: Alojzij Bratuša, beneficijant 2 fl., Mart. Cilenšek, prof. 2 fl., Marko Črnko, vikar mestne fide 2 fl., Makso Koser, c. kr. notar 2 fl., Ferd. Majcen, prof. 2 fl., Sim. Ozgan, c. kr. notar 2 fl., dr. Jak. Ploj, odvetnik 6 fl., dr. Jan. Schiffer, c. in kr. polk. zdravnik 2 fl., J. Sedlaček, tajnik 1 fl., o. Alfons Svet, minorit 1 fl., Franc Šalamon, mestni kapelan 2 fl.; nadalje: p. n. Mat. Modrinjak, inful. prost v Ptujju 10 fl., dr. J. Čuček, odvetnik v Ptujju 30 fl., J. Zelenik, profesor in načelnik okr. zastopa Ptujjskega 20 fl., Tomaž Mikl, veleposestnik in trgovec pri Sv. Marjeti niže Ptujja 2 fl., Franjo Šegula, župnik pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu 2 fl., Jož. Heržič, duh. svet. in župnik v Spodnji Polskavi 5 fl., Marija Lempl, posestnica v Ptujju 1 fl., Jak. Meško, duh. svet. in župnik pri Sv. Lovrencu v slov. gor. 5 fl., Radosl. Marzidovšek, c. in kr. vojaški kapelan v Gorici 3 fl., dr. A. Brumen, advokat. koncipijent v Ptujju 5 fl., dr. T. Horvat, odvetnik v Ptujju 20 fl., A. Jurca, veletržec in mestjan v Ptujju 10 fl., Ferd. Raisp, oskrbnik v pok. 10 fl., Martin Meško, župnik v Kapeli pri Radgoni 5 fl., o. Konrad Stazinski, minorit v Ptujju 3 fl., Miha Planinšek, mestjan v Ptujju 2 fl., po g. Ant. Gregoriču v Ptujju: sl. banka Slavija 25 fl., Peter Skuhala, župnik pri Vel. nedelji 5 fl., Jak. Menhart, kaplan pri Vel. nedelji 2 fl., J. Škvore, trgovec 1 fl., Ant. Eberl 50 kr., J. Polak, organist 1 fl., Lovrenc Slana, župan pri Mali nedelji 5 fl., po blag. gospej Rozi Špindler v Brežicah: Franc Ferenčak, dekan in mestni župnik 3 fl., dr. Franc Firbas, c. kr. notar 3 fl., dr. Mat. Schmirmaul, zdravnik 2 fl., dr. Franc Vovšek, c. kr. okr. sodnik 1 fl., Ivan Munda, c. kr. živinozdravnik 4 fl., Anton Spindler, c. kr. knjigovodja 3 fl., Rudolf Postružnik, c. kr. davk. pristav 1 fl., Franc Lenček, veleposestnik na Blanci 1 fl., pl. Jož. Pohl, župnik v Pišecah 1 fl.,

Andrej Razlag, uradnik 1 fl., Rudolf Oesterreicher, potovalec iz Dunaja 1 fl., Karol Gregorič, trgovec z vinom 1 fl., Gust. Postružnik, trg. pomočnik 1 fl., neimenovana gospodična 50 kr. Vsem p. n. blagim dobrotnikom učeče se mladine izreka za doposlane doneske prisrčno zahvalo Odbor »dijaške kuhinje«.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Avstrijsko. Splošnja razprava je v državnem zboru h kraju, toda letos ne brez hrupa. Izmed nemške levice je dr. Menger v svojem govoru nasproti Mladočehu dr. Masaryku imenoval vse tiste, ki stojijo za češko ustavo t. j. zato, da se postavi češka dežela na lastne noge ter vsprejme svitli cesar slovesno češko krono, veleizdajice. Ta beseda je napravila v zboru toliko hrupa, da je predsednik moral na mah skleniti sejo, vrhu tega pa je zbor dr. Mengerju izrekel v seji dne 22. novembra še javno grajo. Da-si človek ne odobrava vsega, kar se počenja od mladočeskkih poslancev, vendar pa jih ne more krstiti za veleizdajice. — Nemški liberalci so si po Nižji Avstriji v strahu, da jim izmaknejo konservativci in protisemiti tla izpod nog, zato so izvolili sedaj poseben odbor iz vseh krajev te dežele ter ima on skrbeti za to, da se liberalizem še obdrži in razširja po mestih, trgih in vaséh tudi za nadalje. No pleveli je težko priti do živega in zato je že mogoče, da se liberalizma ne bode tako hitro konec.

Štajarsko. Pri obč. volitvah v Gradci vendarle niso prodrli »novi možje«, ampak v občinskem zastopu še ostane tudi nadalje liberalno gospodarstvo, sicer pa bi tudi novi možje brž ne bili veliko bolji gospodarji, saj so tudi liberalci, nič manj, kakor stari. — K c. kr. namestniji v Gradci pride na mesto barona Heina namestnijski svetnik dr. Russ, nekdanj. okr. glavar v Logatci. Mož sicer zna slovenski, pa se ponaša rad s svojim liberalizmom. Nismo torej mi nič na boljsem z njim, Kranjci pa imajo v novem vodji deželne vlade svojo šibo.

Koroško. Znani baron Mac-Newin, c. kr. okr. glavar v Celovci, izprašuje sedaj po slov. občinah stariše, kake da si želijo šole, slovenske ali nemške. Baron je bil uno nedeljo pri »nemškem shodu« v Celovci in torej lahko znamo, kakega odgovora da si želi od slov. starišev. Upajmo, da se mu ne izpolni njegova »prisrčna želja«. — Nemški konservativci so si ustanovili lastno tiskarno v Celovci, a ne vemo, če jim ona vdihne več življenja a želimo, da se vtrdijo ter v svojem času izdatno podprejo slov. narodnjake. Doslej so v tem storili le malo, pa saj tudi za-se niso več storili!

Kranjsko. Na učiteljskih v Ljubljani se učijo poslej tudi »šolskega zdravjarstvu« t. j. kako se naj ravna v šoli in z učenci, da si vtrdijo svoje zdravje. To poučevanje vsekako ne bode prihodnjim učiteljem in učiteljicam na škodo! — Nasledek žalostnih razprtij med kranjskimi Slovenci je sedaj že tožarenje ter si ne grozijo samo s tožbo, ampak se že tudi tožijo, če na to pride — v zasmehovanje nemčurjem, slov. ljudstvu pa v pohujšanje. — Delo za dolenjsko železnico vrlo napreduje, dovrši pa se brž še le kje do prihodnje jeseni.

Primorsko. Kmetje se tožijo, da so imeli letos sploh malo pridelkov, naj manj pa ajde, saj je po nekaterih krajih niso toliko namlatili, kolikor so je bili porazsejali.

Tržaško. Mestni zastop v Trstu se sopet pripravlja na boj zoper tamošnje škofijstvo ter mu očita,